

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 < — >

Helyben háza hozva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 > — >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 > — >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, február 7.

Közélet.

(K. Ö.) A költségvetés tárgyalása közben sok mindenről esik szó. Rendszerint azonban azokat a dolgokat nem látjuk meg, melyek hozzánk legközelebb vannak.

Mert igaz ugyan, a mit minduntalan hallunk, hogy az ország költségvetése az ország népesedési arányához és kulturális állapotához képest három évtized lefolyása alatt óriási módon megnövekedett. Igaz az is, hogy a költségvetés növekedése semmi arányban sincs vagyoni gyarapodásunkkal. A közkormányzat bizonyos lázas állapot vett erőt, mely luxus kiadásokra sarkalja s mivel hogy a liberális irányzat gyökerét a nemzet testébe eresztetni nem volt képes, a közvagyon az egyéni szolgáltatásoknak jutott zsákmányul.

Más okot annak bizonyítására, hogy közgazdaságilag miért nem lehetséges a konszolidáció, ezuttal nem akarok felhozni. A ki figyelemmel kíséri a költségvetési tárgyalásokat ellenzéki és kormányparti szónokok beszédeiből bőségesen kiszedegetheti azokat a tényeket, a melyek közgazdasági életünk romlását okozták.

Ez alkalommal a házi zsidók szerepéről akarok beszélni. Értem az állam házi zsidait. Erre indít nemcsak egy igen tekintélyes házi zsidó a közelben történt bukása, értem a *Haas és Deutsch* céget, hanem az a körülmény is, hogy ezek szereplése oly súlylyal nehezedett közgazdasági tevékenységünkre, hogy teljesen ki van

zárva az általános jólét emelkedése. Nagyon is indokolt tehát, hogy a költségvetés tárgyalásánál tesszük szavá ezek viselt dolgait.

A régi jó időkben minden nemesi udvarnak megvolt a maga házi zsidaja. Megbízta benne, mert affectálta a szegénységet és becsületességet. Az eredmény az lett, hogy a nemesi kuriák sorjában újra kerültek és megszületett az új földesur. Ezek utódai most háladatosságból piszkolják a középosztályt s a szemökre lobbantják, hogy azért mentek tönkre, mert egyebet sem tudtak mint kártyázni s mulatni. De hát a házi zsidó? Oh, az igen szükséges egyéniség volt, mert kitől előlegezte volna a nemes ember a kártya-adósság törlesztésére fordítandó pénzt.

A régi jó idők elmúltak, a házi zsidó típusa is kiveszett.

Ennek szerepét azonban átvette az állam házi zsidaja.

Ez nagy hatalommal dolgozik s nagy eszközökkel. A nagy közönségnek alig van tudomása létezéséről, csak azt látja, hogy takarékoskodik s munkaerő megfeszítés daczára sem tud boldogulni.

Láttuk mit művelt ezen típus leg-hatalmasabbja s akkor fogalmat alkothattunk magunknak a többről is. A *Haas és Deutsch* cég bukását a bécsi tiszteséges lapok mint örvendetes eseményt ünnepelték. Azt mondták, hogy nemcsak a budapesti, hanem a bécsi pénzpiacz is a *Haas-cég* bukásával nagy veszedelemtől szabadult meg. A budapesti sajtó nem osztzkodott a bécsi lapok örömeiben, nagyon érthető okokból, mert meg van vásárolva s most lesi, ki lép a *Haasék* örökébe. Ki lesz az állam házi zsidaja.

Mert nem megvetendő pozíció ez.

A *Haas és Deutsch* cégről tudva van, hogy valóságos kormányhatalmat gyakorolt. A lapokat megvásárolta és csinálta a közvéleményt tetszése szerint. Legnagyobb titka abban rejlett, hogy aránylag csekély tőkeerővel óriási üzleteket bonyolított le. Ha a cégnek óriási fa szállításai voltak kilátásba a külföldre le kellett szállítani a vasuti tarifákra hogy az ország erdő és közgazdaságán lendítsünk. Ha a cég tulajdonában levő vállalatok produktumait veszély fenyegette a külföldi verseny képében, vám és szállítási intézkedésekkel kellett a külföldi iparcikkek beözönlését megakadályozni, mert hát csak kell a belföldi ipart megvédeni. És a közvélemény (!?) tapsolt a miniszternek, aki hivatása magaslatán állott. Csak *Barossnak* volt bátorsága szembeállni *Haas és Deutsch* céggel, aki a tapasztalt üzleti inkorrektusok következtében a céget az állami üzletekből kizárta. De hát *Baross* csak egy volt és ezt neki a zsidó lapok még most sem tudják megbocsátani. Még most is szidják, valahányszor az ő nagy alkotásairól van szó.

Haas és Deutsch cégnak kedveztek a viszonyok is. Az állam feltétlen jóakarátát bírta, sőt ő határozta meg a feltételeket és a kamatláb tendenciája folyton lefelé irányult. A cégnek azonban még alacsonyabb kamatlábra volt szüksége, azért kellett behozni az aranyvalutát. A közvélemény megélezte az aranyvalutát és annak végleges befejezését sürgetni meg nem szűnt sohasem. Tessék figyelemmel kíséreni, hogy az aranyvalutának leglelkesebb hívei a zsidó lapok. A vi-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Szeretet.

Szeretni! mily erő, mily hatalom, mily magasztosság rejlik e szóban!

Magasztos fogalom a szeretet, minden erényt magában foglaló.

A nap örömragyogva hinti meleg sugarait végtelen körterén; egyik sugára ép úgy melenget, ép úgy éltet ad mint a másik; mit bánja ő, ha virág nyílik, ha jéghegy s a szeretet olyan mint a nap: egyenlőn melegít, egyenlőn világít körében.

És a szeretet varázshatalommal terjed az élet termékeny mezején; minden virág kitarja kelyhét, hogy befogadja az élet öröktitkos melegét. Nézzétek csak mikor kertünkben az illatos jáczint először bontja ki fehér levelét: gyöngye kelyhében két harmatgyöngy egymásba gurul és a virág aranyporával játszik. A virág teljes pompájában virul ekkor és dus illatár száll körében, mintha mondaná: virágtestvéreim, a mi életünk rövid, csak néhány perc: de megdicsőíti azt a szeretet, örüljétek!

Figyeljétek csak a tavaszra.

Ablakunk fölött majd egy kedves vendég száll meg, mely az őszi széllel messze-messze elbujdosik; de ha a föld új csírákat hoz, ő is za jön újra és a viszontlátás örömeiben

csicseregve ömledez megtalált fészke romjain?

Ki ne osztaná a fecske örömét közöttünk? Vajjon ki vezette őt vissza hozzánk? ki őrizte a kis párát hosszú vándor útjában? . . . Oh higgyétek el, ő sokat szenvedhetett; mennyi vihart, mennyi hideget kellett átélnie, míg kedves vidékére juthatott, hiszen ti tudjátok, hogy a tavasz fakadó bimbói mily sokszor hálnak el téli dér miatt! . . .

De ő haza ért, fészket rakott, kisdedekeit nevelt és velünk egy szép nyár örömeiben osztozott: mert szeretett . . .

Az egész természetben szeretet munkálkodik. Szeretet hozza vissza a napot a kihalt mezőre; szeretet hívja ki rög alul a fűvet, borítja virágokkal a fát; szeretet ad lombot az erdőnek és a lombok közt szeretet rak fészket a madárnak; szeretet bugyogtatja a vizet sziklák mélyiből és csörgedeztetni kavicsos mederben tenger hazája felé; szeretet sárgítja meg az élet kalászeit, növeszti és hamvazza be a szőlőgerezdet; szeretet ad a virágnak harmatot s a harmatot enyhítő balsamerővel ő ruhazza föl; szeretet mosolyog a kék ég arczáról a föld zöld mezejére; szeretet von engesztelő szívárványt a haragos felhőkre és hegeszti be esővel a föld megrepedt kebelét; szeretet eszközlí, hogy a sirok évről érre kiszöldüljenek s a bánat könnyeit szeretet szo-

ritja föl, hogy az öröm magjai ismét és ismét kivirágozzanak!

Minden, ami él, szeretettel van átlehelve e földön.

Miként a tavasz nem marad ki az évből: ugy a szeretet az életből nem enyészik el soha!

Nincs oly elkárhozott, oly elfásult szív, mely a szeretet tűzének anyagot ne tudna nyújtani. Még annak is nyílnak virág, kinek reménye horgonyából csak egy töredék maradt s a ki már kétségbeesett reménye, boldogsága föltámadásán.

Ha az ember nem boldogít, mert nem szeret: keressük föl az állatok önzéstelen körét; vonuljunk a természet ölébe, hol a nap szeretetre kell reggel és este szereteten áldozik le; hol a fa fölénk terjeszti lombjait, ajkainkhoz nyújtja legelső gyümölcsét; hol a virág nekünk nyílik, fölénk árasztja illatát, ha soha nem öntözne is epedő szirmait; mely, ha lekaszálják, halálában is szeret, mert nyughelyül adja aszó leveleit és illatával még akkor is körül-lengi álmainkat, mintha mi adtuk volna neki, mitől megfosztottuk, az életet! . . .

De az em er csodálatos teremtmény! Ha képzelt boldogságától elesett: szívet jégkéreg veszi körül, zárkózik a szeretet napja elől.

Ha arany után vágyott s aranyhegyei sovány halmokká váltak: megtagadja az Istent,

szonyok azonban erősebbek voltak a kormányok jóakarátánál. Az aranyvalutát be nem hozhattuk és a kamatláb folyton emelkedett. Drága pénzen azonban lehetetlen oly kiterjedt spekulációt folytatni, mint azt a Haas és Deutsch cég tette. Bekövetkezett a krach (pedig de sürgette a »közvélemény« az új beruházásokat), a részvénytársaság és a likvidáció.

De azért ne essünk kétségbe. Lesz a ki Haas és Deutschék helyét elfoglalja, mert ezen típus nélkül a mi liberális kormányzati rendszerünk meg nem lehet.

A közéletnek sok oly jelenségei vannak, melyek rugói a nagy közönség előtt rejtve maradnak. Látjuk, hogy baj van s nem ismervén a forrást, az abból eredő veszélyekkel szemben tehetetlenek vagyunk.

Katholikus autonómia.

Vasary Kolos hercegprímás az ülést megnyitja. A mai vita első szónoka dr. Borsódy Géza volt, a ki a kisebbség javaslatát ajánlja elfogadásra. — Absóth János kijelenti, hogy meggyőződése szerint ide senki sem hozott pártérdeket és főtörékvésünk kell, hogy legyen a megegyezés. Hosszabban indokolja nézetét és végül Horánszky javaslatát ajánlja elfogadásra.

A miniszterelnök utja.

A »Bud. Tud.« azt a manővert, hogy holmi üres frázisokkal leplezni akarja a miniszterelnök bécsi utjának fontosságát, még folytatja. Ma délből a következő közleményt küldte szét: »Széll Kálmán miniszterelnök ma reggel Bécsből Budapestre érkezett. A miniszterelnök bécsi utjának céljáról a legkülönbözőbb híreket terjesztették. A »Bud. Tud.« illetékes helyről nyert értesülés alapján kijelentheti, hogy a miniszterelnök bécsi utjának nem volt más célja, mint az, hogy Ő Felsőségének, a ki csak e hó második felében szándékozik Budapestre jönni, több sürgősebb folyó ügyről tegyen jelentést. Már az a körülmény maga, hogy gróf Széchenyi Manó, a király sze-

mélye körüli miniszter több hónap óta szabadságon van, szükségessé teszi, hogy a miniszterelnök, a ki őt helyettesíti Ő Felsőge elé gyakrabban járuljon. A miniszterelnök már a múlt héten készült ezen utra és az első szabad napot, a melyen a költségvetési vitától távol maradhatott, erre a célra használta fel. A király által történt fogadtatása és Goluchowski gróf közös külügyminiszternél tett látogatása után nyomban visszatért Budapestre, hogy a költségvetési vita további folyamán jelen lehessen.«

Békéltetési konferencia Ausztriában.

Bécsből a békéltetési tárgyalásokra vonatkozólag jelentik: A képviselőházban tegnap szűkebbkörű tanácskozásra gyűltek a cseh, morva és németek a költségvetési bizottság termében és a csehek az adóügyi bizottság helyiségében. Valamennyien a békéltetési konferenciájának ügyével foglalkoztak és elsősorban annak munkaprogramját, másodsorban azt a sorrendet igyekeztek megállapítani, melyben az egyes tárgyalási pontok megvitatás alá kerülnek. Butzkovics, Baerenreuther és Fürstenberg herceg békitő konferenciái kiküldöttek külön is tanácskoztak a munkarendről. Zalka ó-cseh delegátus Budweisből Bécsbe érkezett és a békitőkonferencia tanácskozásain részt fog venni. Azon 30 képviselő közül, a kik a konferencián való részvételüket megígérték, most már egyetlenegy hiányzik, a nemzetipárti Kindermann, a ki sem levélbeli értesítést nem küldött, sem pedig el nem jött a tanácskozásra. A németek és csehek délután fél 2-ig tanácskoztak a békitő konferencián követendő taktikájuk kérdéséről, a melyet ma folytatni fognak. Dr. Engl-nek, a békitő konferencián tegnap tett kijelentéseit, a melyeket az ifju-csehek nevében tett meg, a feudális nagybirtokosok képviselői nem írták alá. A morva képviselők békitő konferenciája megtartotta már első ülését.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, február 7.

Perczel Dezső elnököl.

A Ház minden incidens nélkül tért át a költségvetés általános tárgyalásának folytatására.

Mezősy Béla a függetlenségi párt legfiata-

elátkozza életét, vádolja a Gondviselést, nem gondolja meg, hogy a sovány halmokon még mindig megered egy virág vagy egy fa: s kinek e földön még egy virága van, vagy egy fája, mely tavasszal virágba borul és gyümölcsöt hoz, az nem boldogtalan.

Van az életben sok alacsony, de becsületes kör és e körben sok ügye-fogyott felebarátunk, kik tanácsunk — és szívünkre igényt tartanak. Bizony, bizony, az ilyenekhez leszállani és szeretettel karolva jó utra vezetni a legszebb hivatás, melynek dicső bére az emberiség nagy rendjében a legdrágább gyémánt kereszt! . . .

Megfoghatatlan ellentét, hogy míg az anyagi világban minden porszem a szeretet nagy munkájában fáradozik: az emberek között találkozik romlott szív, mely utálatos énjébe zárkozva, a szeretet törvényét megtagadja!

Az állat csöndes vidáman távozik a forrástól, mely szomját eloltja; az ember fölzarvarja azt, ha jóllakott. Az állat csak annyi tápot használ föl, amennyi éhét kielégíti; az ember magához ragad mindent, s ha nem teheti, kész felebarátja vetését fölguytani.

A hűség eb éhenhal gazdája vesztett vagyona mellett és urát a gyilkos előtt soványhű testével védi meg; az ember embertársára gyilkot emel, legalább veszteségében győzyörködik.

Pedig a Megváltó azt mondta: Szeressétek egymást, és béke legyen veletek!

De ha az ember jót is tesz néha társá-

val . . . hogy hirneve legyen; megöleli testvérét . . . haszonlesésből . . . nem mindig jó szívből: s mégis szeretetet emleget ajkain! De az ily szeretet csak álarozott kajánság és vérrokon a gyűlölséggel,

Az ember ledönti az ifju erőben viruló gyümölcs fát, lekaszálja az ártatlan virágokat, fájdalommal illeti az állatot és az embert, sokszor a nélkül, hogy hasznát venné, vagy csak gyönyört élvezne is általa, csupán romlott szívből, vagy mert azt hiszi, hogy rontani az ő mindenhatósága!

Igy szentségtelenítettik gyakran az ég legdrágább malasztja — a szeretet.

Mégis a szeretet nem hagyja el az életet, miként a napnak sok ezredévek sem rövidítik meg sugárait!

Míg a föld vetései kizöldülnek . . . Mig egy virág lesz a földön, mely a nap szerelmes szemébe mosolyog . . . Mig a szomjas föld fölött felhők ölelkeznek jó akarattal, hogy eső legyen . . . Mind addig velünk lesz a szeretet Istene!

És bizonytal bekövetkezik egy jobb kor, melyet a történet a szeretet korszakának fog nevezni, melyben az egész emberiség egy nagy törvénykönyvre hivatkozik, a szeretet törvényére, mely a teremtés napjaitól fogva kitörülhetetlen betűkkel ragyog az élet lapjain!

Az Isten célja szeretet volt a világban. Isten céljának valósulni kell! . . .

labd tagja beszélt elsőnek. Mezősy képzett, ügyes és rokonszenves alakja a Háznak, beszédét nagy figyelemmel hallgatták.

Teleczky Kristóf beszédével foglalkozva, nagyon elismerőleg szólott arról, a mit Teleczky a szerbek hazafiságáról mondott. Eszébe jut a régi magyar fohászkodás, hogy az Isten, ha már nem segíti a magyart, az ellenségét se segítse, akkor nem lesz semmi baj. (Zajos derűtség.) Ha a magyarok és szerbek összetartanak, majd csak elbánunk az osztrákokkal.

Hegedüs Lóránd segíteni akar a tisztviselők helyzetén, de elfelejti, hogy a pénzügyi bizottság maga konstataulta, hogy az ország adóképességét fokozni már nem lehet.

Az ország pénzügyi helyzetével foglalkozva, konstataálja, hogy a míg az ország nyomorog, a bankok nagyobb dividendát fizetnek mint tavaly. Miért? Maguk bevallják jelentéseikben, hogy a súlyos pénzügyi helyzet következtében a tőkét könnyebben lehetett elhelyezni. Mit tesz ez? Azt teszi, hogy a bankok kihasználván a hitelkeresők szorult helyzetét, uszora kamatra helyezték el pénzeiket. A legelső budapesti bankok 7 és fél 8 százalék mellett adtak pénzt elsőrendű váltókra. Miért hoztuk akkor mi törvényt az uszora ellen, ha ez is lehetséges? Honnan veszik a bankok azt a pénzt, melyet elhelyeznek? A közönség betéteiből. A bankok tehát egyszerűen visszaélnék a közönség bizalmával. Ezek türehtetlen állapotok, melyeken segíteni kell a kereskedelmi törvény revíziójával. Nem fogadja el a költségvetést. (Zajos helyeslés és éljenzés a baloldalon.)

Kovácsy Sándor kormánypárti következett ezután, a ki hosszasan foglalkozik a gabonárak alakulásának kérdésével.

Szünet után.

Pader Rezső: Szomorú dolog, hogy az égetően szükséges reformokat, pl. az adóreformot csak ígérik, de meg nem csinálják. Ellenben fölszemes reformokat, minő az egyházpolitika, mely csak zavart csinált, nagy sietve, nem kimélve áldozatot, forszírozták keresztül.

A kisczardák felségítését az adóreform által ígéri a miniszter. Hát ne is késsék vele, mert a jelszavak semmit se érnek, csak a tettek.

Ami államháztartásunkat illeti, egy praktikus dolgot ajánl. Nem banná, ha parlamenti bizottságot küldenének ki erre: Hagyják ki az államháztartásból a fölszemes dolgokat s rögtön helyre áll az egyensúly.

Szól azután az adókezelés mizériáiról, majd a Széll Kálmán jog, törvény és igazság jelszava alatti kormányzatra tér át s különösen a régi szabadelvűpárt »megtéréséről« szól. Hiszen tudja ő, hogy vannak csodák, de ebben mégse hisz. A költségvetést nem fogadja el.

Melczner Vilmos a nemzetiségi kérdéshez szól s Komjáthynek a szászok ellen mondott vádjaira felel. Komjáthy a rosszakaratu sajtó alapján tévedt s sajnálja, hogy azokat elfogulatlanul elhiszi. A brassói zászló-kérdésben nem volt szó a magyar nemzeti eszme gyengítéséről, hanem arról, hogy ünnepélyes alkalmakkor a magyar lobogó mellett a brassói lobogót is kitűzzék.

Mindazokban az esetekben, melyeket Komjáthy felhozott, hiányzott a politikai tendenzia. Komoly férfiak ülünk itt, kik a szász politikát vezetjük s mi nyitott szemmel, józan gondolkozással nem gondolhatunk olyan hóbortra, hogy Németország felé gravitáljunk. (Helyeslés). Mi gondolhatunk arra, hogy hazafias kötelességünknek tartuk egybeforrti a nemzettel, föntartván kis néptörzsünk sajtóságait és szokásait.

Hivatkozik Deák szavaira, aki maga mondta, hogy a nemzetiségeknek biztosítani kell fajfentartásukat és fejlődésüket, így biztosíthatjuk nemzetünkhöz való hűségüket.

A nemzetiségek azért fogadták örömmel Széll kormányra jutását, mert a jogrend fentartása mellett úgy a magyar ajku, mint a nem magyar ajku polgároknak egyformán ígért jogot és igazságot. Ez az egyetlen mód, mely a különböző nemzetiségeket a magyar nemzet mellett biztosítja. A költségvetést elfogadja.

Ezzel az ülés véget ért.

Délafrikai háboru.

A délafrikai háboru nemcsak az angol fegyveres erő értékét szállította le, hanem bizonyosságát szolgáltatva annak is, hogy a kontinens nagyhatalmai a legcsekélyebb roknszenvel sem kísérik Nagy-Britanniát. Anglia tehát joggal beszélhet splendid isolationról, csak-hogy a diszes jelzőt bátran elbagyhatja. Az angol sajtó Európa egyhangú ellenszenvét érzi és gyakran czélozgat rá, sőt burkoltan kifejezést ad abbeli vágyának is, hogy bárha megromlanék az európai hatalmak egyensulya. E titkos vágy sugalmazza azokat a híreket is, a melyeket az angol lapok a hármasszövetség módosításáról terjesztenek. Így a többi között a »Globe« a következőket írja: A hármasszövetség már elég ideig tartott és napról-napra gyengül, mert a szövetséges hatalmak viszonyai nagyon megváltoztak és egyre változnak. Olaszországban megmaradtak a régi állapotok, de Ausztriában és Németországban lényeges változások történtek. Az osztrák nemzeti vilongások következtében Ausztria-Magyarország megbízhatatlan szövetséges lett. Németországban is megváltoztak a dolgok. A német császárság nem elégszik meg azzal, hogy Közép-Európa első állama legyen, ő világ uralomra törekszik. Hatalmas flottáról és mérhetlen gyarmatokról álmodozik, szóval egy Nagy-Németországról. Ebben pedig vajmi keveset remélhet Ausztria-Magyarországtól. Vilmos császár nem bontja meg a szövetséget, hanem megvárja, míg az osztrák krízis akut jellegűtől s a míg az osztrák-németek maguk fogják kérni, hogy kebelezzék be őket a német császárságba. Németország nagyban készül erre az eshetőségre. A többi lap ellenben azt írja, hogy a szövetséges hatalmak közt tárgyalások folynak a szövetség módosítására vonatkozólag. Az érdekelt hatalmasságok közül eddig csak Olaszország nyilatkozott e hírekre vonatkozólag. Romából ugyanis azt táviratozzák, hogy ott hivatalosan megczáfolják azt a hirt, mintha olyan értelemben folynának a tárgyalások a hármasszövetség megújítására nézve, mint az angol lapok írják.

Mig Ladysmith körül a helyzet még mindig változatlan, addig az Oranje déli részén végbenemő események folyton érdekesebbeké válnak. Colesbergben állítólag nagyobb búr hadosztály áll, melyet az angolok akeritettek. Naanwportból, Hanover-Readból és Rendsburgból pedig hír szerint angol gyalogság indult észak felé, hogy az Oranje folyón Norvals-Pontoonál levő hidat, melyen a Bloemfonteinbe vezető vasut áthalad, megszállja.

A harcztér e részén különben már nem French a főparancsnok, hanem Kelly-Kenny tábornok, a hatodik hadosztály főparancsnoka, kinek az oranjei hátárhoz rendelt csapatai valószínűleg már meg is érkeztek oda.

A nap legérdekesebb híre mindenesetre az, hogy Roberts tábornok proklamációt intézett a búrokhoz. Tudtukra adja, hogy Anglia nincs ellenséges indulattal a búr nép iránt és felszólítja őket, hogy tegyék le a fegyvert és hagyják oda a harcztérét. Végül biztosítja a búrokat, hogy ha a háborútól elállnak és békét kötnek: Anglia visszaadja összes magánvagyonukat. A távirat, mely ezt a hirt hozza, hozzáteszi, hogy e proklamációt az a hadtest viszi magával, mely nemsokára bevonul Oranjeba. Ugy tetszik, hogy Roberts legalábbis nagyon bizonytalan határidőhöz kötötte proklamációjának a búrokkal való közlését.

*

A mai nap legújabb híreit olvasóink a következő tudósításainkban találják.

London, febr. 7. Tragikus és komikus mozzanatokban ugyancsak gazdag az angol-búr háboru. A tragikus jelenségek egész soráról számoltunk már be; de hisz ilyen jelenségek minden háboruban merülnek föl.

De a mi a komikus momentumokat illeti, ez a háboru ilyenekben egyáltalában nem szűkölködik. Első komikus dolog az angolok elbizakodottsága a háboru kezdetén. A mikor Buller tábornoktól megkérdezték, mit csinálnak a podgyászával, azt felelte, hogy küldjék azt egyenesen Pretóriába. Akkor egész Angolország tapsolt e nagyszáju henczegésnek. E komikus mozzanat folytatása volt az, a mikor ugyancsak ennek a Bullernek majdnem minden távirata csata után azzal kezdődött: Sajnálattal jelentem! . . . A sajnálkozási táviratok igen sűrűn ismétlődtek, ugyannyira, hogy a mai napig nem kevesebb, mint husz nagy csatában szenvedtek vereséget az angol fegyverek. Az apróbb komikus jelenségek továbbá abból álltak, hogy a mikor az angolok győzelemről számoltak be, a győzelmi hír rendszeren azzal végződött, hogy az angolok visszavonultak.

De a legkomikusabb jelenség most merült föl s bizonyára az egész világ kacagni fog. Roberts az új főparancsnok első haditényéről van szó. Roberts ez idő szerint a veretlen tábornokok közzé tartozik, abból az egyszerű okból, mert még eddig egyetlen egyszer sem volt tüzből.

Mielőtt tehát tübbe került volna, első hadi tényként proklamációt intézett a búrokhoz, a melyben arról biztosítja a búrokat, hogy az angolok nincsenek ellenséges indulattal ellentük és felszólítja őket, hogy tegyék le a fegyvert és esetleg szökjenek meg a búr hadseregéből; ezért viszont az angolok a háboru befejezése után az összes magán tulajdont vissza fogják adni.

Ez tehát Roberts tábornok első hadi ténye. Husz győzelem után azt várja a búroktól, hogy egyszerűen megadják magukat és alázatosan megköszönjék, ha majd az angolok nagylelkűen megbocsátanak nekik.

Azt hisszük, ennél komikusabb mozzanat egyetlen háboruban sem merült fel.

London, febr. 7. A Reuter-ügynökségnek jelentik a ladysmithi búr táborból 5-iki kelettel: A búrok ma reggel 5 órakor erősen kezdték ágyuzni a várost. Az ágyuzás még egyre tart.

London, febr. 7. Az alsóház Fritzmaurice rosszaló indítványát 352 szavazattal 139 ellenében elvetette. A szavazás eredményét viharos tetszéssel fogadta a ház.

Fokváros, febr. 7. (Saj. tud. táv.) Roberts és Kitchner lord elutaztak, hogy hova nem tudni.

Dinamit merénylet Uj-Palotán.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad, február 7.

A közeli Uj-Palota község lakosságát nagy izgatottságban tartja tegnap óta egy dinamit merénylet, amelyet a falu korcsmárosa Friss Ábrahám ellen kíséreltek meg s ami ha sikerül borzasztó pusztítást vitt volna végbe. A merénylet azonban nem sikerült, mert a kauócz, amelynek a dinamitot meg kellett volna gyújtani nem égett végig — elaludt s így elmaradt a robbanás is.

Az előzmények.

Körülbelül három éve annak, hogy Friss Ábrahám házat vett Uj-Palota községben s a házban korcsma helyiséget nyitott.

A falu békéje ettől fogva fel volt dülva s kezdettől kezdve mindent elkövettek, hogy Friss Ábrahám a faluból távozzék.

Hanem minden hiába való volt, mert Friss a faluból eltávozni sehoggy sem akart.

A tűz.

1898. június 13-án éjfél tájban ki-gyuladt a Friss korcsmája. A házban alvók későn vették észre a tüzet, úgy hogy Friss is alig tudott megmenekülni a házból, míg gyermekeit az ablakon keresztül mentették ki.

Ezen alkalommal oda égett Frissnek összes butora s gazdasági felszerelése, három darab szarvasmarhája s az összes bolti áru, közel 1000 forint értékben.

Ez a tüzkár annál érzékenyebben érintette a kározt, mert a tűz a bucsu előtti napokban volt s a bucsura Friss igen nagy bevásárlásokat tett, ami természetesen a tüzből mind elpusztult.

A dinamit merénylet.

Ezen eset után látszólag lecsendesedett minden. A nyomozás megindult s többeket el is fogtak.

Hanem Friss a faluból nem távozott el. Ott maradt továbbra is.

Tegnap reggel Friss a pinezejében egy dinamittal telt dobozt talált, melyet valamelyik ellensége tett oda s a félig elégett kanócz azt bizonyítja, hogy meg is lett gyújtva, hogy a dinamit felrobbanjon s hogy a robbanás meg nem történt, az csak annak tulajdonítható, hogy a kanócz elaludt.

A korcsmáros az esetről rögtön jelentést tett a csendőrségnek s így a nyomozás megindult.

Az eddigi nyomozás már annyit megállapított, hogy a dobozban dinamit volt és pedig olyan nagy mennyiség, hogy ha a robbanás megtörténik az egész házat a levegőbe röpíti sőt a szomszédos házakat is erősen megro-gálta volna, a házban levők közül pedig senki sem maradt volna életben.

A nyomozás.

Az eset hírére a faluba hat csendőr ment ki, akik azóta ott vannak s nagy erélyvel folytatják a nyomozást. Idáig már több letartóztatás történt.

Tegnap a nagyváradai vizsgáló bíró is ki-ment a helyszínére a nyomozás végett.

A vizsgálat eredménye idáig még nem ismeretes.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Febr. 8. Szépészeti egyesület ülése d. u. 5 órakor a városházán.
 Febr. 10. A jogász-egyesület ülése.
 Február 10. Bihar megyei Takarékpénztár közgyűlése.
 Február 11. A Leszámitoló bank közgyűlése.
 Febr. 11. Honvédközlés 1/2, 11 órakor a városházán.
 Febr. 18. Kath. Kör közgyűlése d. e. fél 11 órakor.
 Február 18. Bihar megyei kereskedelmi, termény hitel-bank közgyűlése.
 Február 18. Gazdasági és iparbank közgyűlése.
 Febr. 24. Az országos honvéd segélyező-egyesület közgyűlése.
 Márczius 8. Bihoreána közgyűlése.
 Márczius 11. A Szigligeti-Társaság közgyűlése.

* **Az új endrődi plébános.** A várad kano-nokká kinevezett és beigtatott *Grócz Béla* prépost, volt endrődi plébános helyére kegyuri bemutatás alapján *Zelinka János* szentjohbi esperes-plébánost nevezte ki a hibornok-püspök Ő Eminentiaja. Az egyházmegye legnagyobb hitközsége olyan lelkipásztort nyert az új plébánosban, aki 32 éves papi pályáját a tanügy és a lelkipásztorkodás nehéz munkájában töltötte el. Négy évi káplánkodás után a helybeli szent József-intézet tanulmányi felügyelője, később az Orsolya-zárda lelkésze és hitoktatója lett s mindkét helyen öt-öt évig munkálkodott, feljebbvalói elismerését nyerve ki. Tizennyolc esztendő óta a nagy történelmi multtal bíró Szent-Jobb községnek lelkipásztora, honnét a főpásztori gondoskodás az egyházmegye legnagyobb plébániájára szólította. Szép munkakör, nagy hivatás vár rá, kívánjuk hozzá az Isten bőséges áldását és kegyelmét. Ad multos annos!

* **A város milliós kölcsöne.** Nagyvárad város 1 millió koronás kölcsönét a belügyminiszter jóváhagyta. A kölcsönre vonatkozó kötvényt kiadták a városi főszámvevőknek. A kölcsönt a város időnként olyan részletekben veszi fel, a milyenekben szüksége lesz a pénzre.

* **Elmaradt ülés.** A nagyvárad szépitési egyesület választmányának ma, csütörtök délutánra összehívott ülése a városi közgyűlés miatt elmarad.

* **A színház tűzbiztosítása.** Az építés alatt levő színházat az építési vállalkozók az osztrák elemi biztosító társaságnál biztosították az építés tartamára. Az átvétel után a város biztosítja az épületet és berendezést, a melyre az osztrák társulat rendkívül olcsó tarifa mellett tett ajánlatot. Mivel a város összes épületeinek biztosítására Nagyvárad városának az I. magyar általános biztosító társasággal van szerződve, a tanács felszólította az I. m. biztosító társaságot, hogy hajlandó-e olyan tarifa mellett biztosítani a színházat, mint az osztrák elemi társaság. Erre az I. magyar nem vállalkozott, miért is a városi tanács elhatározta, hogy a színházat az osztrák elemi társaságnál biztosítja. Azt csak helyeselni lehet, ha a városi tanács takarékoskodik, de nagyon meggondolandó, vajjon a takarékoskodás czime alatt nem kockáztat-e sokkal nagyobb összeget egy esetleges szerencsétlenség esetén. Egyik fővárosi biztosítási szaklap nagyon letárgyalta az osztrák elemi biztosító intézetet. Mindenesetre sajátságos és gondolkodásra ad okot, hogy az I. magyar ált. biztosító társaság, a mely a legrenomirtabb kipróbált intézet, nem szabhat olyan olcsó tarifát, mint egy alig keletkezett külföldi intézet. A városi tanácsnak mindenesetre kötelessége körültekinteni, hogy az osztrák elemi biztosító

társaságnak hogy állanak az ügyei, mennyire megbízható, van-e elég alap, és tartalék-tőkéje, milyen viszonyban áll a többi biztosító intézetekkel a viszont biztosítás terén. Mert az még nem elég garancia, hogy ha a budapesti főok-intézet élén egy ex-államtitkár működik.

* **Megszökött örültek a Bihar megyei Közkórházból.** F. hó 6-án a Bihar megyei Közkórháznak elmebajos betegek osztályából két elmebajos beteg eltűnt és azóta teljesen nyoma veszett mindkettőnek. A kórház igazgatósága azonnal értesítette a rendőri hatóságokat, akik a legszorgosabb nyomozást indították meg a szökevények kézrekerítése végett, de ez ideig úgy vagyunk értesülve, hogy a nyomozás *eredménytelen*. A szökevények egyike *B. B.* rovott multu egyén, kinek turfingos szökéseivel többször volt alkalmunk már foglalkozni. Legutóbb megunta a folytonos bujdoskoltást és önként jelentkezett a *nagyvárad rendőrségnél*, honnan beszállították a kórházba. A másik szökevény eltűnése már nem kis izgatottsággal tölti el a rendőri hatóságokat s kézre kerítéséért mindent elkövetnek. Neve *Major Mihály*, legutóbb a Bihar-Félegyháza melletti nagy-gyapolyi pusztán lakott mint béres s egyik béres társának fejszével széthasította a fejét. Szándékos emberölés büntette miatt letartóztatták és beszállították a nagyvárad kir. törvényszék fogházába. A fogházban azonban örültségi szimptomák nyilvánultak rajta s erre a megfigyelő osztályba vitték a hol örültnék nyilvánították s a Bihar megyei közkórház elmebajos osztályába szállították. Szökése legnagyobb meglepetést keltette, mert minden jel oda mutat, hogy a szökést *B. B.* és *Major Mihály természetesen együtt* követték el. A kórház hosszú kabátjában és kék csikos ingében távoztak papucsban s magukkal vittek még egy csapat munkakönyvet, a melyek mind női névre szólnak. *Major Mihály* még 1898. év febr. hó 4-én került büntetettének elkövetése utána nagyvárad kir. törvényszék fogházába és onnan 1898. július 16-án a Bihar megyei közkórházba

* **A házak számozása.** Az utcajelzés és házsámozás kérdése már évek óta huzódik s most ismét visszakerült a városi mérnöki hivatalhoz. A házak számozását ugyanis a város külső részétől kezdték az utcákon, pedig azt a Fő-utca jobb és baloldalán, a Köröstől szintén jobb és baloldalán kell kezdeni. Ilyen értelemben való új átdolgozás végett kiadták a városi mérnöki hivatalnak.

* **A czirkusz személyzet panassza.** A czirkusz személyzete tegnap a rendőrségen járt s bepanaszolta *Hüttemann* igazgatót, ki nem akarja őket kifizetni. — A czirkusznak ugyanis itt igen-igen rosszul ment, volt olyan este, hogy 20—30 ember volt csak a czirkuszban, sőt megtörtént az is, hogy előadást nem is lehetett tartani. Az igazgató mindég remélte hogy majd csak jobban fog menni a czirkusz, de hiába, hasztalan próbált meg mindenféle czélokra rendezni előadásokat, ezek sem sikerültek. Pedig a czirkusz igazán megérdemelte volna a pártfogást, mert a személyzet olyan volt, hogy az az igényeket teljesen kielégítette. Most aztán annyira jutottak, hogy az igazgató a személyzetet fizetni nem képes. Hogy a személyzettel mi lesz, az még a jövő titka.

* **Andrényi Lajos temetése Aradon.** Gyoroki *Andrényi* Lajost, az Andrényi Károly és fiai cég nagyváradai főnökét az aradi felső temető halottas házából ma délelőtt 10 órakor temették el az Andrényi-család sírboltjába. A végtisztességen a család tagjain és rokonokon kívül jelen voltak: *Salacz Gyula* polgármester, *Institoris Kálmán* főjegyző, *Sarlot Domokos* főkapitány, *Varjassy József*, *Purgly János*, *Friebeisz Lajos*, *Atzél Péter*, *Domány József*, *Ottenberg Tivadar*, *Tedeschi Viktor*, *Abrai Lajos*, *Kabdebo János dr.*, *Bogdán Virgil*, *Szontag Gyula*, *Wadonszky Gusztáv*, *Maresch Gyula*, *Andrényi Gusztáv*, *Parecz Gyula dr.*, *Parecz Béla dr.*, *Szunyogh Péter*, *Fleischacker Gyula* stb. valamint az Andrényi Károly és fiai cég személyzete. A temetési szertartást *Nils Pál* minoritarendi házfőnök végezte *Sütő Libor* és *Novák Adorján* lelkészek segédlete mellett. A közbecsülésben állott nagykereskedő koporsóját számos koszoru borította.

* **A megugrott spiritiszta.** Pár héttel ezelőtt ámitotta Nagyvárad közönségét mutatványával *Krause* tanár, aki az utolsó napon, mikor az orvosi kar előtt kellett volna hipnotizáló tudományát bemutatni, megszökött Nagyváradról. Mivel a tanár ur más városban is követett el hasonló dolgot, a belügyminiszter jelentést kért. A város jelentésében megírja a miniszternek, hogy *Krause* rendes bejelentés mellett, rendőri felügyelet alatt tartotta meg előadásait Nagyváradon.

* **Az új honvéd laktanya.** A honvéd kincstár által Nagyváradon építendő új honvéd gyalogsági laktanya részére Nagyvárad városa ingyen telket ajánlott fel a gázgyár háta mögött, a melyet a honvédmíniszter köszönettel vett tudomásul. A hat holdnyi területet ma adja át a város a honvédség részére. A bizottságban a honvédség részéről *Lőrinczy Dénes* ezredes, és *Ullman* műszaki tiszt, a város részéről *Komlóssy József* tanácsnok és *Busch Dávid* v. főmérnök lesznek jelen. A mint a tavaszi idő bekövetkezik, a laktanya építéséhez hozzá kezdenek.

* **Orvosi nyugdíj-intézet alapításán fáradoznak** a fővárosi orvosi testület majdnem összes tagjai. Az alakulóban lévő és kulturális szempontból is nagyfontosságú intézmény anyagi előmozdítására február hó 24-én a Vigadóban fényes bált rendeznek, melynek védnökségét *Clotilde* és *Augusta* főhercegnők és *József főherceg* vállalták el. Azonkívül *József főherceg* meghagyta margitszigeti főkertészének, hogy a báltermeket díjtalanul pazarul díszítse fel. Ma pedig dr. *Lichtenberg* és *Náthán* tanárokból álló küldöttség tisztelgett a polgármesternél és a megye alispánjánál, azon kérést adva elő, hogy a bál küldiszének emelése céljából díszcsatlósokat, illetve díszöröket rendeljenek ki.

* **Öngyilkos csendőrök.** *Németh János* székelyhidi csendőrőrmester a csendőrőrtanyán agyonlőtte magát. Öngyilkosságának oka ismeretlen. Halála általános csödületet keltett s temetésére nagy résztvevő közönség gyűlt egybe. A temetésen ott volt *Beczkó István* érmihályfalvai csendőrkaplár is, a kit világfájdalmas gondolatok fogtak el a bajtárs temetésénél, mert hazaérve *Ér-Mihályfalvára*, szolgálati fegyverével szintén agyonlőtte magát.

* **A viviszekció.** A frankfurti tudományos körökben most élénk és heves viták folynak a viviszekció, az állatok eleven boncolásának kérdése körül. Legutóbb *Qaidde* müncheni tanár tartott lángoló filippikát a viviszekció ellen. Az anti-viviszekciós mozgalomra, mondta a szónok, általában ráfognak, hogy a tudomány szabadságát támadja, hogy része az általános reakciónak, mely a szabadság szellemét most Európaszerte sarokba szorítja. Nem úgy van, mert ez a mozgalom csak az erkölcsi törvény

parancsait akarja alkalmazni a tudományra. Az állatokkal való kísérletezés vérfagyasztóan kegyetlen, emellett pedig az embereken való kísérletezést fölöslegessé nem teszi. Az állatokon való kísérletezés szükségességét sem az orvos, sem a laikus be nem bizonyíthatja; ez annak a feladata, aki az orvostudományok történetét írja. Tévednek azok is, akik a szenvedő emberiség nevében érvelnek a viviszekció mellett; ugyanilyen joggal például a művészi törekvéseket is el lehetne fojtani, amíg sok embernek betenni való falatja sincsen. Aki a tudomány szabadságát akarja, nem követelhet számára kivételes jogokat, külön erkölcsi kodexet. Akik a viviszekció-ellenes mozgalomhoz csatlakoztak, nem a tudományt támadják, de a civilizáció szívenfoltját akarják kiküszöbölni.

* **Miniszteri rendelet a zálogházakról.** A kereskedelemügyi miniszter fontos két rendeletet bocsátott ki a magán zálogházakról.

Az első rendelet a lejárt kölcsönök meghosszabításáról szól. Eddig ugyanis nem lett kihirdetve az, hogy a fél a meghosszabításért mit fizetett s így ki volt annak is téve, hogy többet fizetett, mint kellett volna. A miniszter ennek megállítására céljából elrendelte, hogy ezen túl a hosszabbításért fizetett összegeket nyugtázni kell.

A másik rendelet az árverésekről szól. Eddig ugyanis az volt szokásban, hogy az árverésen, ha a kikiáltási ár nem lett megigérve a zálogtárgyat vissza tartotta a zálogház tulajdonos. A miniszter rendeletében kimondja, hogy ha a kikiáltási ár meg nem ígértetik, úgy az árat fozozatosan *le kell szállítani*.

Végül a miniszter szigorúan megtilja, hogy a zálogház tulajdonos által megvett tárgyakat csak az esetben adhatják el üzleteikben, ha arra iparengedélyt váltanak. De még így is tilos a hangzatos hirdetések »árverésről vissza maradt tárgyak« s más hasonló használat, mert az ilyen hirdetések közzétételét szigorúan megbüntetik.

* **Temetés.** Tegnap délután őszinte részvét mellett helyezték örök nyugalomra néhai Mátyás János hült tetemeit. A gyászszertartást Dencs János tb. kanonok végezte segédlettel. A gyászmenetnél a tűzoltó-egylet zenekara gyászindulókat játszott. A koszorúk feliratai a következők voltak:

Felejtethetlen férjemnek — bánatos neje.
Sólyom Sándor és családja mint jó kománknak — tisztelete jeléül.
Özv. Thury Istvánné — tisztelete jeléül.
Mustó János és neje — jó barátunknak.
Némedy Ambrusné — tisztelete jeléül.
Korbita Jenő — a jó keresztapának.
György István és neje — szeretete jeléül.
Mogyoróssy János és neje — jó barátunknak.
Holló Emília — tisztelete jeléül.
A diszes temetést Weiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési intézete rendezte.

* **Gyilkos férj.** A féltékenységnek esett áldozatul egy fiatal, szép asszony Tarpán, a kinek az volt az egész büne, hogy szép volt, s e miatt sokat beszéltek róla. Mint levelezőnk írja, e hó 2-án véres családi dráma játszódott le Tarpá községben, Venkei Lőrincz egy baltával agyonverte ifju nejét. A házastársak már régebbi idő óta viszálykodtak, mert a férj folyton a féltékenységgel gyötörte nejét. E hó 2-án vendégek voltak Venkeinél, s mint rendezésen, úgy ez alkalommal is a nő barátságos volt vendégei iránt. Borozás közben a vendégek között szóba került a féltékenység is, miközben a vendégek elkezdtek Venkeivel ingerkedni, mire Venkeiné is tett néhány megjegyzést, ami férjét rendkívül felizgatta a mit különben fokozott az elfogyasztott ital is. Már jó későre járt az idő, a mikor a vendégek eltávoztak; ezt várta csak Venkei, mert a bortól felizgott emberben ismét kitört a féltékenység és nejét elkezdte szidalmazni. A mikor pedig neje a szidalmakra feleselt, tettelegességre került a

dolog, miközben a férj baltát ragadott s azzal nejeinek fejét ketté hasította. A feldühödött férj a mint áldozatát elesni látta, megrémült, s azon véresen elfutott hazulról. Az áldozatot másnap reggel a szomszédok találták meg, a kik az esetről jelentést tettek. A gyilkos férjet sikerült is a csendőrségnek még aznap tartóztatni.

* **Éhen halt házaspár.** A felvidéken uralkodó nyomornak — mint levelezőnk írja — egy öreg házaspár esett áldozatul Réka községben. A boldogtalanok a sok koplalás és nélkülözés miatt valóságban éhen haltak. Valamikor jó módban élt Vitkó Márton és neje Réka községben, de a sok csapás, a mely ezt a családot érte, öregségükre nemcsak gyermekeiktől, de vagyonuktól is teljesen megfosztotta, ugyannyira, hogy az öreg Vitkó és neje ez utóbbi időben gyermekjátékok készítésével tengették életüket. Szegényes kis lakásukból csak akkor távoztak, a mikor egy-két forint áru játék készen volt s azt a közeli városba vitték eladni. A jó minapában az öreg Vitkó megbetegedett s az idő óta megszűnt a kenyér keresés is. A mi kis pénzecskejük volt, azt megették, sőt még az ágyneműjük nagyrésztét is eladták, csakhogy fűtőre és egy ki kenyérre jusson valami. Később azonban már erre sem telt, s az öreg házaspár betegen fekve, fűtetlen szobában, éhen nyomorgott pár napig; s a mikor rájuk akadtak, már mind a kettő halva volt. Ekkor is véletlenül akadtak rájuk. Az előjáróság ugyanis értesült az öreg Vitkó betegségéről és nyomoráról, s midőn a körorvos megjelent a községben, a bíró elment vele Vitkóék lakására, hogy az öregnek orvosi segínyt nyújtson. A mikor a lakásba beléptek, a két öreget szalmán fekvő holtan találták. Az orvos mindenkettől éhhalált állapított meg. Eltakarításuk iránt az előjáróság intézkedett.

* **Pénzt, paripát, feleséget . . .** Hódosról írja levelezőnk. Zeke Mihály igen jóra való, szorgalmas fiatal bognármesterember, beleszeretett Seres Vendel szegénysorsu iparos Etel nevű leányába. Zeke bizván két keze munkájában, elhatározta, hogy nőül veszi a szép Seres-leányt. Ebbeli szándékát közölte egy jó emberével; Manczinger Tamás ottani kereskedővel, a ki bár közel van már a 40 évhez, még mindig legény-ember. Manczinger, a ki zárkózott, komoly ember, megígérte Zekének, hogy érdekében beszélni fog a leány szüleivel, a mit meg is tett, s miután a szüléktől kedvező választ kapott, Zekének a kérésére ünnepi ruhába vágta magát és elment Seresékhez, hogy a leány kezét ünnepélyesen mrgkérje Zeke számára. A szülők örömmel fogadták Manczinger s a leány is ünnepi öltözetben várta a kérést a kinek jöveteléről már előre értesítve voltak. Midőn Manczinger a leány előtt kijelentette jövetelének célját, a leány azt felelte »ha Manczinger ur saját részére kér meg feleségül, örömmel hozzá megyek, de Zekéhez nem!« Manczinger ez a nem várt felelet annyira meglepte, hogy hamarosan nem tudott szóhoz jutni, de aztán gondolt egyet s kezét nyújtott a leánynak s azt mondta, hogy nem bánja legyen úgy. Manczinger aztán Zekének azt a szomorú hírt vitte, hogy a leány nem akar hozzá menni. A napokban aztán Manczinger eljegyezte a szép Seres-leányt. A mikor Zeke ezt megtudta, felakasztotta magát. Manczinger barátjának öngyilkossága annyira meghatotta, hogy nyomban visszaküldte a leánynak a jegygyűrűt s most már hallani sem akar többé a nősülésről. A szerencsétlen Zekének a sorsa mindenfelé általános részvétet keltett.

IRODALOM.

Három időszertű füzetke jelent meg ismét a Szent-István-Társulat kiadásában, ugyanint:

1. **Jubileumi kalauz, vagyis útmutatás az ezerkilenc századik évi jubileumi bucsu elnyerésére,** Hahnekamp György győri kanonoktól. Ára 16 fillér. 2. **Jubileumi szent énekek a római katolikus hívek számára,** írta Léway Mihály. Ára 8 fillér. 3. **A legméltóságosabb Ollári**

szentség előtt egy imádságokban eltöltött óra ötperczekre beosztva. Francziából fordította: Z. Ára 8 fillér.

Mindhárom füzetke az esztergomi egyházi főhatóság engedelmével látott napvilágot. Az első füzet népies modorban ismerteti a szenteszterendi történetét s külön fejezetben szól az 1900-ik évi jubileumról, a jubileumi teljes bucsu elnyerésének feltételeiről s egyéb a jubileumra vonatkozó dolgokról. Okáatást ad továbbá az általános gyónásról s a Jézus Szentséges Szívének litániája és a felajánlandó imádság mellett egyéb templom látogatáskor mondandó imákat is közöl. A második füzet nyolcz igen szép jubileumi Szent éneket tartalmaz ismert egyházi énekek dallamára. A harmadik füzet egy franczia, német és angol nyelvben már több száz kiadásban közkezen forgó ájtatossági könyvecske fordítása. Meg vagyunk győződve, hogy magyar nyelven is mihamar szelvében el fog terjedni. A Szent-István-Társulat e kiadványaival éppen úgy, mint a Missiói könyvvel és a Prohászka Ottokár dr. művével a Szent esztendőben a magyar katolikus hívek lelki szükségleteiről kívánt gondoskodni. A jubileumra — mint értesülünk — sajtó alatt vannak még a következő munkák: Öröm esztendő, azaz nagy jubileumi bucsu az 1900-ik szent évben. Alkalomszerű tanítások és alázatos könyörgések. Nagy-Mária-czelli utikalauz, írta Novák Lajos és Római Zarándok könyv, Vethésy József dr.-tól. Valamennyi munka megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadó hivatalában. Budapest, VIII. Szentkirályi utca 28. szám.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör választmányi ülése.

A febr. 18-iki közgyűlés tárgyainak előkészítése ügyében látogatott ülést tartott tegnap este a helybeli kath. kör igazgató választmánya

Jelen voltak: Palotay László egyh. elnök, Dus László vil. alelnök, Gálbory Sámuel, Frankó Endre, Stark Gyula, Bereczky Géza, Fetser Antal, dr. Mártonffy Bogdán, Tóth Márton, dr. Karácsonyi János, Nozák Rudolf, Csatóry József, dr. Vucskics Gyula, Kelemen Kálmán, Bősörményi Géza, Grám Szilveszter, Pekanovits Imre, Csobánczy Lajos, Jelinek Géza, Balázsovits Jenő, választmányi tagok és dr. Imrik Gusztáv titkár.

A folyó ügyek tárgyalása után a számvizsgáló bizottság betérjesztette a múlt évi számadást s indítványozta, hogy azt a közgyűlés elé terjessze a választmány. Az ideai költségvetési előirányzatot némi módosítást tett a választmány. Új tagok felvételtek: **Vekerdi Máté** ügyvéd, **Szabó István** kereskedő, **Seemann Ágoston** kereskedő és **Horváth István** pénzügyigazgatósági tisztviselő.

A közgyűlést febr. 18. d. e. fél 11-re tűzte ki a választmány. A közgyűlésre külön meghívók nem bocsátatnak ki.

A közgyűlést megelőzőleg febr. 16-án fél 6 órakor tart ülést a választmány.

A titkári évi jelentés stiláris módosítással egyhangulag elfogadtatott.

Mivel a választmány és a tisztviselők mandátuma lejár, az új választás előkészítésére **Gálbory Sámuel**, **Fetser Antal**, **Pekanovics Imre**, **Stark Gyula** és dr. **Vucskics Gyula** tagokat küldte ki a választmány.

A jogász-egylet ülése. Vettük a következő meghívót: A Nagyváradi jogász-egylet folyó hó 10-én, szombaton délután 5 órakor a kir. törvényszék I. számú tanácstermében felolvasó ülést tartand, mely alkalommal dr. Móre Pál ur a kir. járásbírósgok hatáskörének kiterjesztéséről fog felolvasni. Az ülésre az egylet tagjait ezennel meghívom. — Dr. **Kilóok Géza**, e. titkár.

Igazságszolgáltatás.

Ki lesz a főügyész helyettes? A nagyvárad kir. főügyész helyettes kinevezése a napokban fog a hivatalos lapban megjelenni. Értesülésünk szerint erre a kiváló fontosságú állásra Liszy Viktor gyulai kir. ügyész van kombinációba véve.

Elítelt joghallgató. A múlt év tavaszán véres párbaj folyt le Nagyváradon két joghallgató *Altnóder* Béla és *Süch* Róbert között. Ez esetet tegnap tárgyalta a nagyvárad törvényszék. A tegnapi tárgyaláson csak *Süch* Róbert felett ítélték a törvényszék, mert *Altnóder* már el lett ítélve régebben, sőt ő már 7 napi büntetését ki is töltötte. *Süch* Róbertet a törvényszék figyelembe véve azt, hogy súlyos sérülést szenvedett 3 napi államfogházra ítélte.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Harmathy Károly.*

- 4601 Bugye Péter jogtalan elsajátítás.
- 4618 Bonács Gábor testisértés.
- 4650 Vasadi Györgyné rágalmazás.
- 4651 Kisded Sándorné rágalmazás.
- 4670 Nuczu Tógyer lopás.
- 4725 Ambró Tógyer közcsend ell. kihágás.
- 4755 Vigyikán Péter szerencsejáték.
- 4761 Kisded Sándorné rágalmazás.
- 4792 Popovits János becsületsértés.
- 4948 Szutorisz Jánosné közegészség elleni kihágás.
- 4989 Kise Mikula becsületsértés.
- 5307 Fazekas Ferencz magánlaksértés.
- 5384 Gere Sándorné lopás.
- 5416 Krecz Ábrahám anyakönyvi kihágás.

Előadó: *Balogh Samu.*

- 4350 Ifj. Mandl Lipót és társa hatóság elleni erőszak.
- 4354 Seres Mátyás lopás.
- 4419 Özv. Kilelefszky Miklósné megfertőzés.
- 4501 Mérő Béla sikkasztás.
- 4517 Hajzer István testisértés.
- 4388 Szombathelyi Béla jogtalan elsajátítás.
- 4394 Sárkány Márton rágalmazás.
- 4460 Hott Jakab lopás.
- 4461 Prekup Györgyné rágalmazás.
- 4462 Biri Demeterné tulajdon ell. kih.
- 4519 Varga Sándor testisértés.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

- 3228 Schwarcz Gyula — Molnár Katalin.
- 3241 Nigrinyi János — Nagy János.
- 3397 Réthy Kálmán — dr. Marschalkó Tamás és társa.
- 4567 Péterfy Antal — Czirják György.
- 3628 Diamandi Miklós — Nagyvárad városa és társai.
- 243 Dr. Fényes Kálmán — Fischer Eliz.

Előadó: *Poynár Dénes.*

- 3688 Práth Márton és társa vallás elleni vétség.
- 4799 Krecsun Flora testisértés.
- 4800 Brencz Gyurkáné testisértés.
- 4925 Markovics Sándor párviadal.
- 4962 Hajdu Sámuel rágalmazás.
- 4742 D. Farkas József és társa közcsend elleni kihágás.
- 4743 Hajdu Sámuel rágalmazás.
- 4744 Stanger Róbert rágalmazás.
- 4748 Borsos József közcsend ell. kih.
- 4751 Kondács János lopás.
- 4758 Herbej Vaszalie jogtalan elsajátítás.
- 4819 Popucz József testisértés.

Előadó: *Dr. Marienescu Athanas.*

- 3233 Hajdu László — Felföldi Juliánna.
- 3234 Varga Emilia — Bakó Sándor.
- 5235 Gyuszcsovecz Gusztáv — Hendel Hermina.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTÁR:

- Február 10. A réti népkör táncszestélye a Bazárban.
- Febr. 11. Református bál a Sasban.
- Febr. 17. A nőegylet kalikó bálja.
- Febr. 18. A kath. legény-egylet táncszestélye a Zöldfában.
- Febr. 24. Tiszti estély.
- Febr. 27. A jogászok táncszestélye a kereskedelmi csarnokban.
- Febr. 27. Zenekedvelők jelmez-estéje.

A Kath. Legényegylet bálja.

Azután a két fényes sikerű fellépés után, melyben a Kath. Legényegylet múlt évi augusztus és októberben bemutatkozott, bizonyára még nagyobb erkölcsi és anyagi siker fogja koronázni a február 18-iki bált. Ennek az egyeletnek már meg van a rendes közönsége minden nyilvános fellépéséhez s ez a közönség mindig nagyobb lesz s mind a polgárság tekintélyes csoportjából telik ki. Szigoruan ügyel ugyanis az egylet arra, hogy az iparos bálók, a maguk tiszteletre méltó voltukban folyjanak le és semmi oda nem való elem be ne jusson. A meghívók névre szólnak s ma lettek szétküldve, de a legnagyobb örömmel küld a rendezőség meghívót mindazoknak, kik ez ügyben a rendezőséghez fordulnak, vagy valamelyik egyleti tag utján hozzák tudomásra e nemű kívánságukat.

A bált a dalárda fogja megnyitni. Pompás magyaros számokat ad elő, a hangulat előkészítésére. Szünet előtt pedig tizenhat csinos magyar ruhás pár fogja bemutatni a körmagyart, melynek hiába — nincsen párja a tánczok között, de melyet már csaknem teljesen elfelejtett a mai fiatalság.

E bálról még hozunk értesítést, most még a meghívóról akarunk szólni, mely igazán elegáns kivitelű. A meghívó közepén van az egylet nagy czimere rózsaszín könyomással. Egy kiterjesztett szárnyu angyal, kezében a paizs, melyen a kereszt tövében tövis és babér ág között ipari jelvények láthatók.

A czimer két oldalán világos kék nyomásban a következő szöveg van:

A nagyvárad kir. Kath. Legényegylet könyvtára javára 1900. február 18-án vasárnap a »Zöldfa« szállodában zártkörű *tánczvigalmat* rendez, melyre t. czimet és b. családját tisztelettel meghívja Mokok Sándor, b. b. elnök. Széles Lajos, egyleti pénztárnok. Óváry Lajos, egyleti ellenőr. Belépti-díj: személyjegy 2 kor., családjegy 3 személyre 4 kor. Kezdeté 8 órakor. A bált megnyitja a dalárda. Felülfizetések a jótékony célra való tekintettel köszönettel fogadtatnak és hirtapilag nyugtáztatnak. E meghívó másra át nem ruházható s kívánatra előmutatandó. Csakis felülbélyegzett meghívók érvényesek.

Dr. *Vucskics* Gyula, elnök. *Kugler* Albert, világi elnök. *Pálffy* Béla, igazgató. *Szolnok* Jenő, titkár. *Tóth* István, könyvtáros. *Rottensteiner* István, I. dékán. *Sikli* József, II. dékán. *Petrétay* József, főrendező.

Karsay Dezső, Kozár János, Kendrella János, Heiszer Ferencz, Létay Sándor, Nemes Ferencz, Papp Ferencz, Wéhoffler Ferencz, Török Sándor, Rottensteiner József, vigalmi bizottsági tagok.

Fischer Pál, Veres János, Kreizer József, Schmidt János, Gönczi Gyula, Kovács Sándor, Bali Sándor, Pataki György, Árvay Gábor, Fazekas József, Faragó János, Tóth Lajos, Kolbay Zoltán, Kauczil István, Horváth Károly, Szombathy Rezső, Hotya Lajos, Winkler Gusztáv, Mayer Odön, Csobánczy János, Kiss Károly, Szombathy Károly, rendező-bizottsági tagok.

Barza Antal és Bereczky Géza, négyes-rendezők. Ifj. Barza József, zene-rendező.

A körmagyart tánczolja:

Létay Sándor	—	Bocskay Erzsike.
Kozár János	—	Nemes Mariska.
Kendrella János	—	Kauczil Marika.
Bereczky Géza	—	Steininger Gizella.
Árvay Gábor	—	sz. Gaál Mariska.
Pataky György	—	Mogyoróssy Irma.
Veress János	—	Haláty Irma.
Fischer Pál	—	Nemes Ilonka.
Barza Antal	—	Vlossák Fánika.
Kauczil István	—	Papp Erzsike.
Henn Károly	—	Pál Róza.
Gaal Imre	—	Bodnár Mariska.
Babrik József	—	Nagy Mariska.
Baranyi József	—	b. Gaál Mariska.
Bodnár József	—	Papp Irénke.
Veress Lajos	—	Iványi Juliska.

Felolvasás Várad-Velenczén. A várad-velenczei Népkör *f hó 10-én* (szombaton) felolvasó estélyt rendez, mely iránt a közönség körében nagy érdeklődés nyilvánul. A felolvasást *Szmetka* L. Odön prem. r. tanár tartja. Kivüle *Weisz* Adél k. a. Csehov Antal »Nem vagyok féltékeny« czimű monológját adja elő. *Gara* Akos jogszigorló szavalni fog. A felolvasás után táncz lesz.

Az izr. nőegylet theaestélye. A nagyvárad izr. nőegylet tegnap este tartotta meg theaestélyét a Sas szálloda disztermében. A természet szinte türhetetlen szorongásig megtöltötte a közönség, mely között ott láttuk az izr. nőegylet vezetőségén kívül Nagyvárad társadalmának néhány előkelő tagját is. Volt képes levelező-lap, virág, cigaretta stb. áruulás. A 37. gy. e. zenekara a »Zsidónő« Halewy opera első fináléját játszotta el és még egyéb hangverseny darabokat. Az estély az izr. nőegylet humánus céljaira igen sokat jövedelmezett.

REGÉNY-CSARNOK.

Ötszázezer dollár jutalom.

Regény.

Irta: *Fernand-Hue.*

61

Francziából fordította — *Ö.*

HUSZONEGYEDIK FEJEZET.

A bosszu.

Néhány napig a tanyán maradtak még, hogy kipihenjék fáradaimaikat. Henrik Dover és György sokat vadásztak a vidéken, Parr, Ferencz és az öreg Operbaum társaságában töltötte az időt, Margit pedig segített a nőknek a háztartás vezetésében.

Egyszer nagy antilop-vadászatra indultak Henrik és György, Dover szintén velük tartott. Lóháton mentek, mert egy távolabbi völgybe szándékoztak, hol igen szép antilopsordák szöktak legelni.

Mikor megérkeztek, Henrik elhelyezte Györgyöt egy alkalmas ponton, ő pedig Doverrel mintegy negyedóránnyira tovább ment. Egy bokros helyen megállottak.

— Maradjon itt, szólott Henrik, és ha az antilopok erre jönnek célozzon jól, hogy lehetőleg a vállán találja el. Én egy nagy kerület téve ön és György között foglalok helyet.

Henrik eltávozott, Dover kényelmesen végigfeküdt a földön. Csakhamar azonban visszatért Henrik és csendesesen szólott Dovernek:

— Visszajöttem, mert éppen erre tartott hatalmas antilop. Lehetőleg egyszerre löjünk.

Lefeküdt Dover mellé, hátat fordítva neki. Csakhamar zörgés hallatszott a bokrok között.

— Vigyázzon, jönnek, sugta Henrik, készen van?

— Készen vagyok, felelte Dover és vadászkesét kirántva markolatig döfte a szerencsétlen Gérard hátába.

— Készen vagyok ismételte, azzal arra sem vevén időt, hogy a kést kihuzza a sebből, gyorsan kikutatta Henrik zsebeit, magá-

hoz vette annak bőrtárczáját, melyben irományai voltak; azután puskáját vállára vetve, felkereste lovát és elvágtatott a tanyaival ellenkező irányban.

György ezalatt nyugodtan feküdt helyén és türelmesen várt. A nagy melegtől azonban elálmosodott és csakhamar el is aludt.

Álmából lovának nyerítése verte fel. Körülnézett, a nap már leszállott s az antilopok is bizonyosan régen elmentek már.

— Henrik és Dover talán már haza is mentek, gondolta, és lovára ülve hazafelé akart indulni, mikor jobbról egy másik ló nyerítését hallotta, mintegy feleletül az ő lóva nyerítésére. Arra felé fordult tehát, gondolva, hogy találkozni fog társaival és nemsokára meglátta Henrik lovát egy fához kötve.

— Dover ur! Henrik! Önök még itt vannak? kiáltott.

Semmi felelet.

Leszállott lováról és a fiatal búr csizmáinak nyomát követve behatott a bozótba. Alig tett néhány lépést, miből nagy vértócsa köze pén maga előtt látta Henrik élettelen testét.

Egy darabig mozdulatlanul állott, mintha lábai gyökeret vertek volna, azután lóra pattant és a tanya felé vágatott, hogy hírül adja a szörnyű eseményt.

Henrik fogadott testvérei azonnal lóra ültek és György elvezette őket a gyilkosság helyére, míg a nők Margit köré gyűltek, ki elájult a hír hallatára.

Már éjjel volt, mikor haza hozták Henrik testét. A parancsnok azonnal megvizsgálta a sebtét.

— Még él, szólt, és azt hiszem, hogy a kés nem sértett meg semmi nemesebb részt; talán megmenthetjük.

— Mindnyájan ápolásához fogtak míg a férfiak tanakodtak, hogy ki lehetett a gyilkos.

— Ne keressék azt, szólt Margit, ki éppen átment a termen, bizonyos vagyok benne, hogy utitársunk, Dover követé el a gaztettet.

— Utána megyünk és agyon verjük, ha a kezünkbe kerül, kiáltottak mindnyájan.

Azonnal felkerekedtek, de másnap este üres kézzel jöttek haza, fáradtan, agyonhajszolt lovakkal.

A gyilkos megmenekült.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK

Stefánia betegsége.

Bécs, febr. 7. (Saj. tud. táv.) *Stefánia* főherceggasszony ágyban fekvő beteg lett s így az udvari bálon sem vehetett részt. A főherceggasszony betegségének oka egy erős meghülés, melyet vasárnap esti nyitott kocsiban való sétakocsizásával kapott. Komoly aggodalomra nincsen ok.

A vasutasok községi adója.

Budapest, febr. 7. (Saját. tud. táv.) *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter nemrég törvényjavaslatot nyújtott be az államvasut alkalmazottainak más állami tisztviselőkhöz képest a *községi adó alól való mentessége tárgyában*. Budapest főváros e javaslat ellen a legnagyobb agitációt fejté ki. A fővárosi tanács ma a kereskedelmi miniszter javaslata ellen állást foglal s felhívja a többi városokat is, hogy csatlakozzanak egy, az országgyűléshez intézendő tiltakozó fölrathoz.

Pénzt vagy életet!

Kolozsvár, febr. 7. (Saját tud. távirata.) Vakmerő oláh rablók álarcosan, tegnap este betörték Szamosfalván az ott elvonultan élő *Kanabe* ny. honvédszázados lakására és pénzt kértek tőle fenyegetőzve. A honvédszázados tréfának vette a dolgot, mert azt hitte, hogy

ismerősei farsangi tréfát akarnak csinálni. A rablók azonban egyre sürgetőbbben követelőztek s midőn követelésüknek mi eredménye sem lett, akkor közrefogták az öreg századost és ütlegelni kezdték. A nagy zajra befutott a százados felesége is, a ki látva a helyzetet, visszaroht revolverért, de a mint a szobán keresztül rohant, egyik álarcos rabló oldalba szurta, a másik pedig utánna lött, de a golyó nem talált. Minthogy attól tartottak, hogy az elmenekült századosné fellármázza a falut, azért sietve távoztak s a századost összeverve félholtan hagyták a padlón. A csendőrség keresi a vakmerő rablókat.

Lahr Sarolta utoljára.

Arad, febr. 7. (Saját tudósítónk távirata.) *Lahr Sarolta* ügyében ma itélt utoljára az aradi kir. törvényszék és *Lilienbergné* bábát *másfél évi börtönre* ítélte.

Kitüntetés.

Konstantinápoly, február 6. A szultán tegnap a Jildiz-palotában adott ebéden Gesov bolgár diplomáciai ügyvivőnek az arany Liakérmét adományozta.

Bombamerénylet.

Páris, február 7. Az éjjel egy rendőr a Boulevard des Malesherbesen a Hotel Cassagnac egyik ablakán egy meggyújtott bombát talált. Mikor eloltotta, megsebesítette a kezét. A bombában puskapor és kis ólomdarabkák voltak. Eddigél nem sikerült kinyomozni, hogy ki tette oda a bombát.

KÖZGAZDASÁG.

A gazda közönség figyelmébe!

A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur értesítette egyesületünket, hogy a cs. és kir. élelmezési raktáraknál előállítandó korpát szabad kézből első sorban a gazda közönségnek adják át.

A nagyváradi cs. és kir. élelmezési raktárnál az alábbi korpa mennyiség jön eladásra:

Február hóban	80 m. m.
Március hóban	90 m. m.
Ápril hóban	90 m. m.
Május hóban	80 m. m.
Junius hóban	80 m. m.
Julius hóban	80 m. m.
Augusztus hóban	80 m. m.
Szeptember hóban	80 m. m.
Október hóban	90 m. m.
November hóban	90 m. m.
December hóban	78 m. m.

A korpának métermázsája 6 korona 20 fillér.

A korpa a nagyváradi cs. és kir. élelmezési raktárnál heti vásárok alkalmával, tehát kedden és pénteken és azonkívül minden szombaton átvehető.

Felhívjuk ennél fogva a gazda közönséget, hogy a kik a nagyváradi cs. és kir. élelmezési raktárnál korpát óhajtanak venni a fenti napok alatt forduljanak a cs. és kir. élelmezési raktár kezelő tisztjéhez.

Nagyvárad, 1900. február 8.

A biharmegyei gazdasági egylet elnöksége.

Hevesvármegye az olasz bor ellen.

Hevesvármegye törvényhatósága mint már egy időben megirtuk, legutóbb tartott közgyűlésen elhatározta, hogy az *olasz borvám felemelése iránt* felír a képviselőházhoz. Hevesvármegye ezen feliratát megküldötte *Biharvármegye* közönségéhez pártolás és esetleg hasontartalmu fölrát felterjesztése végett. A fölrát elmondja, hogy az állam, nemkülönben az egyes

törvényhatóságok mennyit áldoztak a filoxerapusztításainak helyrehozása végett. Most már a sok áldozatnak valami kis eredménye is mutatkoznék, de ezen eredmény kiaknázását megakadályozzák a beözönlő olasz borok.

A méhek téli nyugalma.

Minél sikerültebb a méhek kitelelése, annál több reményünk lehet a méhészeti évad sikeréhez is.

A jó kitelelésnek pedig alapföltétele a méhek zavartalan téli nyugalma. Minél kevesebbszer zavartatnak fel a méhek álomszerű téli nyugalmukból, annál épebben és egészségesebben érik meg a tavaszt. Az ilyen méheknek van tavasszal a legkevesebb halottjuk, a legélénkebb munkakedvük.

A különféle külső és belső okok által téli nyugalmukból kizavart méhek — kivált ha hosszabb ideig tartott a zaklatás — nehezen tudnak ismét visszahelyezkedni az annyira kívánatos nyugalomba, egy részük elhagyja a téli csomót, mely aztán könnyen megdermed s aláhull, másrésze a kirepülést kísérel meg, mely szintén jobbra elvész. A megzavarással járó élénkebb szervezeti tevékenység nagyobb mézfogyasztást von maga után, mely okozójává lesz a méhek leggyakoribb télutói betegségének az u. n. *vérhasnak*, mely ha vagy természetesen vagy mesterségesen idejében nem orvosoltatik, az egész törzs pusztulását is előidézheti.

A méh ugyanis nem esik érzéketlen, me-rev téli álomba, mint egyéb állatok, hanem mézet fogyaszt egész télen át, de hogy e fogyasztás csak mérsékelt legyen, mind a méhésre, mind a méhre egyaránt kívánatos. A méhészre gazdasági, a méhre egészségi szempontból. A fogyasztás következtében bélsár képződik a méhek beleiben, ezt azonban — ha mérsékelt a fogyasztás, csak ép a szükséges meleg fenn-tartása végett — hónapokon ártalom nélkül képes a méh magában tartani, míg az első tavaszi tisztulási kirepülés alkalmával, kivül a kaptáron, tudhat azon. Nincs ugyanis eset rá, hogy a méh saját lakását bepiszkítsa. S ha az mégis megtörténik, az már *beteges állapot*. A méhek téli nyughatatlansága igen gyakran okozójává lesz ezen állapotnak, úgy, hogy a nyugtalansággal vele járó élénkebb tevékenység, nagyobb mézfogyasztást idéz elő, mely a bélsarat ugy felhalmozza, hogy a méhek azt többé vissza nem tarthatják s mivel a téli idő miatt ki nem repülhetnek, a a kaptárban kénytelenek az elbocsátani. Ez azonban megfertőzteti a kaptár levegőjét, mi még nagyobb nyugtalanságot s a betegség rohamosabb terjedését, végre a törzs pusztulását vonja maga után.

Mindez mutatja, mily szükséges a méheknek télen a nyugalom. Létföltételük az.

Most már lássuk, mely okok idézhetik elő a méhek téli nyughatatlanságát?

Külső és belső okok.

Kizökkenetheti a méheket békéjükből minden nyugtalanítás, mi *kivülről* jön kaptárukhoz. E tekintetben főbűnbak a kis egér. Ha a röplyukon behatolhat nemcsak dusan lakmározik a mézből, de be is kovártélyozza magát czudarul izgatva a rend és tisztaság szerető mehecskéket, melyek ilyenkor — télen — magukon nem segíthetnek. A harkályok, czinkék szintén sokat alkalmatlankodnak, kopácsolván a kaptár falait s elkapdosván a röplyuknál jel-lentkező méheket. Ha a nap közvetlenül besüt a röplyukon a kaptárba, világosságával és melegségével szintén felizgatja a méheket. Gyermekek, kíváncsi cselédek, de maga a kezdő méhész is folytonos háborgatásával, örökös gyámkodásával is sok kellemetlen percet szerezhet a mehecskéknél, melyek ilyenkor visszahajjták a sziklák és odvas fák mélyét az elhagyott vadonokban, hol mindattól védve voltának, miket a magasabb kultúra és civilizáció jóvoltából túrni kénytelenek.

Belső okok is előidézik a méhek nyugtalanságát. Így: a tulságos meleg, tulságos hideg; élelem, levegő és vízhiány. A tulságos meleget a szűk lakás vagy a betömődött röplyuk idézi elő, annak következménye a vízhiány is, mert a nagyobb meleg idővel fiasításra ösztönzi a

méheket, az ezek táplálására szükséges táppép előállítására pedig sok vizet igényel, mivel pedig ez a kaptárban nincs, kívülről pedig a téli idő miatt nem hordhatnak, előáll a vízhiány. Ugyanezen bajt előidézheti a méz megcukrosodása (ikrás méz) is. Nyugtalanlásba ejti a méheket a nagy hideg is, ha a kaptár elegendő melegítő anyaggal nem lett kibélelve, a kaptár vékony falu, vagy túlnagy sít. Ilyenkor szokatlanul zugni kezdenek a méhek. S minél erősebb a zugás, annál nagyobb a fogyasztás s közelebb a vérhas veszedelme.

A méhész gondossága azonban minden nagyobb nehézség nélkül elháríthatja azon külső és belső okokat, mik a méhek téli nyugalma felzavarhatnák.

Az egerek ellen a röplyuk elé dugdosott szeggekkel, ráccsal védekezünk. A harkályokat és czinkéket nem engedjük méhesünk közelébe szokni. A nap ellen deszka, cserép darabot állítunk a röplyuk elé.

A belső okokat czélyszerű beteleléssel hártjuk el. Már ősszel adjunk elegendő mézet a méheknek. A méz minőségét illetőleg arra vigyázzunk, hogy az nem régi hanem jó minőségű nyári vagy őszi befedett méz legyen, elegendő mennyiségben, a kívánatos elhelyezésben. A kaptárt pedig hozzuk — az eladottak nyomán — oly állapotba, hogy se igen nagy meleg se a tulságos hideg fel ne lépessen.

A körületekintő méhészből jutalmát veszi el gondosságának, midőn ingyen napszámosai, a méhecské, erőteljesen a kívánatos épségben vehetik fel tavasszal, a szorgalmas gyűjtésnek ősszel elejtett fonálát.

Mártonfalvi.

NYILTTÉR.*

Felhívás!

Mióta lapomban elmondottam az „Osztrák Elemi Biztosító“-ra vonatkozó több épületes dolgot, melyeket a nevezett intézet megczáfolni meg sem kísérelt, több felől, így Nagyvárad Ujvárosról is álnévű s mint az Osztrák Elemi Biztosító egy biztosítottjától származó pimasz és fenyegető leveleket kapok, felhívom a sötétben bujkáló gyáva alakokat, hogy vessék le álarczukat, mert szeretnék velök érdemök szerint elbánni.

Berényi Imre,

a Magyar Biztosító fel. szerk.
Budapest, VI. Szondy-u. 66. sz.

* E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. febr. hó 6-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Marha ártáblázat 1899. február 6-ról.

Egy pár első rendű jármás ökör 590—650, egy pár másodrendű jármás ökör 470550—, egy pár harmadrendű jármás ökör 250—450, 1 drbfejős tehén 88—220. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 146—190. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 110—150. 1 drb. veres borju 21—34, 1 drb. fél éves borju 32—42, 1 drb egy éves borju 46—64, két éves borju 66—128. 1 drb hizott sertés 78—122, 1 pár fél éves 30—34, 1 pár egy éves sertés 44—62, 1 pár két éves sertés 68—110. 1 drb igás ló 120—170, 1 pár ökrébőr 34—44, 1 pár tehénbőr 24—32. 1 pár bojubőr 10—16, 1 pár lóbőr 10—20.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, február 7.

Buza októberre	—	—	—	—	7.82
Buza áprilisra	—	—	—	—	7.67
Uj tengeri	—	—	—	—	4.93
Rozs okt.	—	—	—	—	6.40
Zab okt.	—	—	—	—	5.01
Káposzta, reepeze, aug.	—	—	—	—	—

Értéktőzsde.

Budapest, február 7.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	—	—	—	—	379.75
Magyar hitel	—	—	—	—	378.75
Allamvasut	—	—	—	—	327.25
Rimamurányi	—	—	—	—	324.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	232.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. február 7-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	98.50
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	94.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹⁰ / ₁₀₀ %	—	—	—	—	100.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹⁰ / ₁₀₀ %	—	—	—	—	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	93.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	99.50

Horvát-szlavón földtehermentési kötvény	—	—	—	—	95.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	162.25
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	141.25
Osztrák járadék papirban	—	—	—	—	99.50
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	99.30
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	99.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	99.—
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	138.25
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	18.05
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	758.—
Osztrák hitelintézet részevény	—	—	—	—	758.60
Párisi vista	—	—	—	—	96.30
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	19.26
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	118.—
London vista	—	—	—	—	242.35
20 márkás arany	—	—	—	—	23.60

SZERKESZTOI POSTA.

Angol. A cikk erősen személyes élű s e miatt csakis névalírással közölhetjük.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Vendéglősök és korcsmárosok figyelmébe!

Nagyobb mennyiségű saját termésű tisztán lehuzott

ujbor

jutányosan — hordó számra is — kapható

Janky Józsefnél

Nagyváradon.

Ugyanott kapható még néhány ezer szőlő zöld és fásajtás a legnemesebb csemege, muskotály fajokból és olasz rizlingből, továbbá 500 darab két éves legbecsebb őszi barack szemzésekből.

Közvetítő kerestetik.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.								
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.			
Kolozsvár	ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest	ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány	ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad	>	12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagykátá	>	10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debreczen	>	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Csucsá	>	12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok	>	11 19	3 56	9 27	11 31	—	Érm.ályfalva ér.	>	7 29	4 01	5 35	4 58	9 47
Bucsa	>	—	—	9 33	8 52	5 13	P.-Ladány	>	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Brátka	>	—	—	9 50	9 11	5 38	Báránd	>	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v. Sz. v. Sz. v. Sz. v. Gy. v.						
Rév	>	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp	>	1 17	5 48	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15	
Élesd	>	1 48	7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu	>	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	8 34	
Mező-Telegd	>	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd	>	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány ér.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 00	
F.-Vásárhely	>	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes	>	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés. Vértés—Debreczen—Nagy-Léta						
Várad-Velenceze	>	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors	>	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v. V. v. V. v. V. v.						
Nagyvárad	érk.	2 31	8 38	11 17	10 34	8 —	Püspöki	>	—	—	1 28	3 25	6 56	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05	
Nagyvárad	ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad	érk.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—	
Püspöki	>	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad	ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	H.-Bajos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30	
Boas	>	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze	>	2 24	—	2 30	4 05	12 29	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48	
Mező-keresztes	>	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely	>	—	—	2 41	4 16	12 44	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bajos >	6 18	2 05	
Mező-Peterd	>	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd	>	2 50	7 15	3 03	4 38	1 15	N.-Léta-	10	—	Sáránd >	6 40	2 29	
B.-Ujfalu	>	3 18	9 23	12 23	12 05	4 16	Elesd	>	3 04	7 28	3 21	4 56	1 43	Vértés ér.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13	
Sáp	>	—	9 38	12 47	12 25	4 49	Rév	>	3 26	7 50	3 45	5 20	2 21	Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.						
Báránd	>	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka	>	—	—	4 06	5 43	2 57	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	00	6 1 40	
P.-Ladány	>	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa	>	—	—	4 27	6 04	3 26	Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	20	6 2 70	
Szolnok	>	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá	>	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00							
Nagy-Kátá	>	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad	>	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55							
Budapest	érk.	7 50	01 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár	érk.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04							

Nyomatott a Szent-László-nyomdában Nagyváradon.